

Filozofia Iga ryu Karate

Etika a dojokan

„Adepti Karate sa majú snažiť o skromnosť, slušnosť a vzdelanosť. Ťažisko Karate leží skôr v rozvoji ducha ako na technike a tí, ktorí trénujú Karate, by nemali skončiť iba pri získavaní perfektnej techniky. Karate – Do znamená veľmi sa snažiť o vnútorný tréning mysle a rozvíjanie čistého vedomia, ktoré jediné umožňuje sledovať pravého ducha tohto umenia.“

Gichin Funakoshi

Stáva sa, že Karate občas padne do nesprávnych rúk, a techniky sú učené izolovane, bez morálnych a duchovných základov. Vedie to k násiliu a tiež k nepochopeniu karate ako takého širokou verejnosťou. Učiteľia tradičných línií karate preto neustále apelujú na ľudí, ktorí sa chcú venovať tomuto bojovému umeniu, aby sa najprv oslobodili od zlých a sebeckých myšlienok. Duchovná cesta v Karate je cesta rozvoja osobnosti. Títo učiteľia sú proti súťažiam, zvlášť proti Kumite súťaži (voľný boj), pretože sa obávajú, že prehnaná hrdosť a silná túžba po úspechu pôjdu proti duševným cieľom a ohrožia vlastnú ideu Karate ako životnej cesty.

Pokiaľ sa na tréningoch karate sa nerozpráva o tom, prečo nosíme pás, cvičiaci sa nezaoberajú sa dýchaním, etikou, tak títo ľudia ani nevedia, že Karate je Okinawský národný poklad, či dnes už skôr poklad ľudstva ako takého, obsahujúci cvičenia a pohyby, umožňujúce rozvoj tela i ducha. Iga ryu karate pracuje na všetkých úrovniach človeka – fyzickej, psychickej, duševnej, energetickej a duchovnej. Pomocou cvičení Qi gong obsiahnutých v Kata pracuje aj s vnútornou silou Qi. Jeden z mojich učiteľov povedal: „Šport nemá so skutočným Karate – Do nič spoločné. Šport možno prirovnať k autičku, ktoré vezmeme do ruky a hráme sa na šoférov. No je tu možnosť šoférovať ozajstné autá.“ V Karate je treba rešpektovať všetko, dýchacími cvičeniami počnúc, cez prítomnosť Ki v rozcvičke, v technike, v kata i v zápase, až po hlboký duchovný vhlád, ku ktorému sa žiak Karate správnym tréningom môže dopracovať.

Ak nemienime vychovávať profesionálnych bitkárov, je nevyhnutnou súčasťou výuky Karate - Do duševný rozvoj. Ak dáme niekomu do ruky zbraň, treba ho nielen poučiť, ako sa používa, ale naučiť ho aj tomu, ako sa vyhnúť situáciám, ktoré by vyžadovali jej použitie. V našom prípade je zbraňou - a to dosť nebezpečnou - zručnosť Karate. Žiakov treba učiť

nielen udierať a kopáť, ale vstúpať im okrem etických zásad aj etickú a duchovnú stránku Karate. Pod pojmom duchovno, si často predstavujeme náboženstvo. Ale tu nejde iba o vieru v boha, ale tiež o naučenie sa určitým duchovným výcvikom usmerňovať svoje vášne, krotiť svoje emócie, vyzbrojiť sa pozornosťou, súcitom a láskavosťou voči druhým ľuďom, i voči sebe samému. Táto duchovná výchova sa má stať akýmsi vyvážením drsného Karate, zjemnením a kultivovanosťou ducha.

Spomenul som tu tri veci:

Pozornosť je veľmi dôležitá, pretože druhým ubližujeme vtedy, keď sme mi sami nepozorní a nesústredení na to čo robíme v danom okamihu. Neplatí to iba na tréningu, kde svojou nepozornosťou môžeme veľmi ublížiť spolucvičiacemu, ale aj pre náš každodenný život. Väčšina nehôd a úrazov je spôsobená nedostatkom pozornosti. Nevzťahuje sa to však na úmyselné ubližovanie.

Súcit nám zasa dáva úplne novú dimenziu pohľadu na život a umožňuje nielen rozvíjať duchovné kvality človeka, ale aj zmierňovať utrpenie tohto sveta. Umožní nám nestat' sa „pozornými karatistami“ striehnucimi na príležitosť otestovať kvality svojho umenia.

A **láska** je vlastne to isté, čo súcit. Karate je učené ako svetonáhľadová náuka, ktorá je založená na múdrosti Orientu.

Shitei

tréning pod dohľadom majstra

Zo skúseností mnohých storočí sa v bojových umeniach vyvinuli podmienky pre správny pomer učiteľ – žiak. Tieto podmienky prevedené do pojmov a pravidiel boli od majstrov vyžadované ako podmienky pre cestu Do. Keďže až po mnohých rokoch cvičenia sú žiaci schopní porozumieť ich pravému zmyslu, trvá to dlhé roky, počas ktorých učitelia striktné vyžadujú dodržiavanie týchto pravidiel. Po plnom pochopení významu týchto pravidiel ich potom žiak dodržiava prirodzene, pretože vie, že sú nevyhnutné pre jeho rast, a odovzdávanie učenia i tradície.

Shitei sa doslovne dá preložiť ako Shi – učiteľ a Tei – žiak. V bojových umeniach označuje tento pojem vzájomný vzťah, ktorý vzniká na báze určitej dohody. V nej sľubuje žiak akceptovať podmienky pre ozajstné učenie, a majster sľubuje viesť žiaka cestou karate k poznaniu. Shitei je podľa starej tradície posvätným aktom, ktorý sa udeje pri Dokusane. **Zodpovedá mu neodvolateľný sľub žiaka tak dlho sa zaoberať svojimi vnútornými**

nedokonalosťami, až pokiaľ učiteľ nepotvrdí majstrovstvo. Na báze tohto sľubu akceptuje majster osobný vzťah, a prejaví tým svoju pripravenosť otvoriť žiakovi prístup ku ceste Dó.

Shitei – vzťah učiteľ – žiak, ktorý je dôležitým predpokladom učenia v umeniach Do, pozostáva z troch komponentov:

Giri – pocit povinnosti

Nesshin – snaha

Jitoku – samoučenie sa

S **Giri** označujeme sľub žiaka, stále sa snažiť o chápanie správneho vnútorného postoja, ktorý jediný mu umožní zachytiť správny obsah cesty.

Nesshin znamená neprerušovanú snahu pomocou ktorej žiak za dosiahnutia a udržania vnútorného držania robí pokroky.

Jitoku znamená, že žiak nesmie len napodobňovať, ale že bojovým umeniam musí dať svojou vlastnou osobnosťou zmysel a obsah.

„Iji ga dettara te o hiki, te ga dettara iji o hiki - Ak tvoje ovládanie rastie, ustupuje tvoja ruka, ak tvoja ruka rastie, ustupuje tvoje ovládanie.”

Chojun Miyagi

Po rokoch tréningu sami intuitívne spoznáme, že zmysel Karate sa nenapĺňa dosiahnutím určitého cieľa, ale že cena Karate je v dennom cvičení a s ním spojeným zaoberaním sa so svojím vnútrom. Aj keď je tréning obzvlášť náročný, očakáva sa od karatistu, že bez reptania znesie aj najtvrdšie zaťaženie a bude sa ho snažiť čo najlepšie zvládnuť. Bez pripravenosti odovzdať maximum nemožno preniknúť k podstate Karate - Do.

Cesta k majstrovstvu je strmá a ťažká. Často drží žiaka v pohybe iba viera v majstra, z ktorého až vtedy hľadá na žiaka majstrovstvo jeho učiteľa: ukazuje mu vnútro, a nepresviedča ho ničím iným, iba svojou vlastnou prítomnosťou. V tomto štádiu získava napodobňovanie majstra žiakom svoj posledný a najhlbší zmysel: vedie ho k účasti na duchu majstrovstva nasledovaním.

Žiak má stále tendenciu dohadovať sa o vonkajších podmienkach, no vždy leží vlastný problém v ňom samom. Keď však trvá na tom, že príčina je vo vonkajších podmienkach, je akýkoľvek pokrok nemožný. Zamieňa cestu Do so svojimi predstavami o nej.

Koniec koncov musí žiak spraviť každý ďalší krok vo vývoji sám, pretože učiteľ ho absolvoval už dávno pred ním. Pre čierny pás je to rovnako ťažké ako pre začiatočníka, pretože tento krok vedie vždy do neznáma.

„Chápať môžeme vždy len to, čo už leží za nami.“

Jediné čo majstra zaujíma je boj žiaka proti svojmu Ja. Učenie majstra je pre žiaka nekonečným bojom na život a na smrť. A žiaden žiak, ktorý chce vstúpiť na cestu Do nemôže tomuto boju uniknúť.

Žiak cesty na rozdiel od obyčajného adepta Karate stojí vo zvláštnom vzťahu (Shitei) ku svojmu učiteľovi. A jeho pokrok závisí od tohto vzťahu viac ako od učenia samotného.

Učiteľ označuje žiakom cesty iba takého človeka, v ktorom existuje potenciál pre cestu Do. Žiak sa stane žiakom cesty až vtedy, keď sa jeho snaha o dokonalosť formy náhle dotkne niečoho, čo ho privedie ku spochybneniu doterajšieho spôsobu života. Až vtedy začne volať po majstrovi, pretože spoznáva, že cvičenie techniky má svoje hranice, a mína zmysel života. Často sa to deje až na stupni čierneho pásu, teda vtedy, keď už bola technika zvládnutá.

Či majster prijme adepta ako žiaka cesty nie je určené cez jeho vonkajší technický talent, ale cez jeho vnútorné schopnosti. Zväčša prebehne dlhšie testovacie obdobie výlučného cvičenia formy, v ktorom sa môže osvedčiť a vyvinúť na žiaka cesty. V minulosti, keď neexistovalo vyučovanie v skupinách, učitelia prijímali žiakov jednotlivo, skúšali uchádzača už od začiatku vzhľadom na jeho potenciál k ceste. Tento čas sa pohyboval v rozmedzí jeden až tri roky. Skôr, ako dal majster súhlas ku spojeniu učiteľ – žiak, musel uchádzač prejavovať veľa trpezlivosti, vernosti a vytrvalosti. Formálne sa v našich časoch veľa zmenilo, ale podmienky, ktoré kladú praví majstri na svojich žiakov ostávajú stále tie isté.

Býva pravidlom, že spočiatku žiaci spotrebúvajú enormné množstvo energie v boji o osobné uplatnenie a uznanie, o to čo vedia, dokážu, majú alebo sú, o dosiahnutie vyšších technických stupňov. No majster nehľadá na tieto zápasy, zaujíma sa o vnútorný potenciál. Preto často robí prekážky snahám uplatniť sa a čaká, čo sa udeje. Takto vznikajúci rozpor prináša na svetlo sveta nepoškrvenú pravdu a je to spočiatku popri technickom tréningu najdôležitejším cvičením žiaka.

Napriek ľudskej blízkosti, ktorú vyžaruje vzťah majstra k žiakom, ostáva citový vzťah majstra a žiaka neustále podrobovaný skúške pevnosti. Prítomnosť majstra je pre **Ja** žiaka neustálou výzvou boja. Ono cíti nebezpečenstvo, a čím je žiak pokročilejší, tým je toto nebezpečenstvo pociťované silnejšie.

Mier s majstrom existuje len na dvoch úrovniach: najnižšej, keď sa cvičiaci učí výlučne formu a nestretá majstra ako žiaka cesty, a na najvyššej, keď sa žiak sám stal majstrom. No v žiadnom prípade nemôže žiak na ceste počítať s pedagogickým zachádzaním zo strany majstra. To čo robí majster sa vymyká každej logike. On prehliadne každú masku, cíti každú nepravdu z vnútra, a všetko čo zabraňuje žiakovi v pokroku dáva na jedného menovateľa: pripútanosť **Ja** na dosiahnutom, stagnácia v dosiahnutom. Každý cudzí poriadok, každá naučená ideológia, každý vypožičaný pojem, každý zastávaný nepreskúmaný názor, každé napodobňovanie správania – hocako strážené a dokazované, majster toto všetko vždy znova a znova odmieta. Len to, čo vychádza z človeka samotného, nepoškrvené vonkajškom

nechá stáť. A aby zobral pôdu pod nohami žiakom **Ja**, je mu dobrý každý čin. Toto je jadro každého učenia cesty. Každý učiteľ má svoj vlastný spôsob, ako učí svoje umenie. Technika je vodítkom, výzvou pre žiakovu snahu, chcenie, oddanosť, vytrvalosť a seba premáhanie.

Tvrdá telesná práca pri cvičení cesty posilňuje telo a dáva smerovanie vedomiu.

No pri tomto prichádza ku mnohým nezrovnalostiam medzi učiteľom a žiakom. Učiteľ posudzuje podľa obsahu, žiak podľa vonkajšej formy. Nie je zriedkavosťou, že učiteľ prehliada technicky nadaného žiaka a dáva väčšiu dôveru technicky slabšiemu, no skromnejšiemu žiakovi. Majster totiž pozná nielen cestu, ale aj podmienky potrebné pre rast žiakov. Žiak bojuje iba o vonkajšiu formu a nevidí prekážky vo svojom vnútre.

Pre skúseného majstra existuje v technike žiaka množstvo znakov, ktoré poukazujú na jeho potenciál ku ceste. Zatiaľ, čo žiak vidí len techniku, učiteľ za tým vidí celého človeka, jeho boj o seba zdokonalenie, jeho orientovanie sa v živote, vnútorné vzťahy a slabosti. Spoznáva znamenia nesprávneho snaženia a je schopný sledovať vývoj žiaka na jeho ceste.

Tréning techniky nemusí bezpodmienečne pochádzať od majstra. Na stupni *Shoin*, keď ide predovšetkým o techniku, môžu viesť výcvik starší žiaci – Sempai, Sensei. Týmto sa v skupine vytvára pyramídálny systém, v ktorom pôsobia získané skúsenosti starších žiakov smerom dolu k mladším. Systém je držaný etikou správania sa v *Dojo*. Pyramídálny systém pozostáva zo skúsenostných vzťahov, ktoré vždy pôsobia zhora od majstra nadol, a ktorých tok nesmie byť nikdy prerušený.

Integrácia žiaka do pyramídy nie je žiadnym podriadením sa vyššej moci, ale učením sa zachádzať so sebou samým. Výbuch žiakovo *Ja* do predčasnej slobody nie je ani u technicky vysoko postavených žiakov možný bez toho, aby okamžite nespádli na dno pyramídy. Jediné dvere von sú vo vyzrievaní vlastnej osobnosti.

Majster pozná jednostrannú tendenciu ľudí k forme alebo k filozofovaniu, ktoré sú však falošné, pokiaľ slúžia na maskovanie Ega. V *Dojo* cíti falošný tón, všimne si každé odklonenie od cesty, nesprávne držanie, a všade, kde tlak Ega získava nadvládu zasahuje. Správny vzťah učiteľ – žiak je veľmi dôležitý, pretože bez neho sa každé učenie a ideál lámu na hraniciach logiky.

守

Shu - znamená prísne dodržiavanie detailov a predpísanej tradície predávanej od majstra k žiakovi.

破

Ha - požaduje dokonalé zvládnutie tejto tradície

離

- **Ri** - spontánne prevádzanie formy bez poznačenia vlastným sebedomím

Žiak sám musí pochopiť potrebu vzťahu učiteľ – žiak. Pred stupeň ku tomuto vzťahu sa nazýva SHU, pomoc majstra t.j. cesta žiaka Ha, a žiakova samotná prax cesty t.j. majstrovstvo RI.

Byť žiakom cesty znamená nastúpiť na stupni SHU, neodvolateľne sa rozhodnúť pre cestu, a odzrkadľovať ju v neustálom vnútornom boji. Nie každý človek je schopný takéhoto rozhodnutia. Veľa žiakov hľadá riešenie v napodobňovaní techniky. Tu potom hľadajú s väčším či menším nasadením realizáciu svojich predstáv o pokroku. Aj toto cvičenie má svoju cenu, no neobsahuje v sebe cestu Do.

Tragédia je v tom, že žiak môže veľa rokov cvičiť pod majstrom a napodobňovať techniku bez toho aby spoznal, že v podstate slepo obchádza to, čo majster učí.

Žiak cesty si musí uvedomiť, že technika neznamena všetko. Je to iba začiatok Karate, tak ako keď sa naučíme chodiť, nevyčerpávame tým všetky možnosti života. Dostať telo pod kontrolu aby pracovalo tak, ako my chceme, aby neľňukalo, rýchlo sa neunavilo a bolo zdravé, to je predsa najlepší základ pre duševné sebzdokonalovanie k ideálom celého človeka. Karate nie je pravým Karate - Do dovtedy, pokiaľ máte chuť bojovať a víťaziť. Až za všetkým chcením sa objavuje cesta Dó.

Je pravda, že iba málo žiakov príde na tréning Karate s týmto cieľom - nebojovať, sú skôr zameraný na potrebu sa niečo fyzicky naučiť, ale je na tréneroch a učiteľoch Karate, aby týmto ľuďom ukázali správnu cestu a oni sa časom sami rozhodli touto cestou ísť.

Ak niekto chce, učiteľa nájde. Ak je niekto na správnej ceste, nájde si učiteľ jeho. Záleží iba na žiakovi, ako sa bude správať ku svojmu okoliu v bežnom živote - nemôže totiž nikdy vedieť, či práve nestretá svojho učiteľa, a musí si dávať pozor, aby svoju šancu nepremrhal.

Prijatím pravidelných športových súťaží v minulosti nahradilo postupne víťazstvo ako cieľ tradičné hodnoty Karate - Do. Okrem toho snaha mnohých škôl smerovala k získaniu reputácie pomocou súťažných úspechov. Skúsený, duchovne vyzretý učiteľ Karate stratil svoju funkciu vzoru a prevzali ju súťažiaci, za ktorými sa uberali mnohí mladí karatisti.

Pamätajte: " Majster sa s Vami rozpráva vždy s úprimnosťou a pokorou, nevyvyšuje sa nad Vás. No ak začnete byť ironický a požadovačný, majster potichu odíde preč."

Ideál

Majster neučí to, čím boli veční majstri, ale cestu ako chápať ich spôsob bytia. Používa ich ako príklady ideálu, ku ktorému sa sám ešte len približuje, ale je už hodný kus cesty pred svojimi žiakmi.

Majster ako taký nie je konečnou autoritou, ale akýmsi spojivkom medzi večným majstrom a vnútorným majstrom v žiakovi.

Učenie každého majstra je jedinečné a originálne, a to vo vnútornom ako aj vo vonkajšom aspekte učenia. Technická forma má pri tomto menší význam ako osobnosť majstra samotného. Učí vlastnej skúsenosti cesty a pri tom z foriem učenia, ktoré sú k dispozícii, vyberá podľa vlastného uváženia.

No forma bez majstra vedie k nedorozumeniam. Všetky formy pozostávajú z tisícov opakovaného, ale rozhodujúce je vždy to, aby to bol majster ktorý ich učí.

Obsah učenia cesty nezahrňuje skúmanie, zisťovanie alebo ponaučenie, ale vedenie od srdca k srdcu. Preto je prítomnosť majstra ako taká učením, a je jedno či hovorí veľa alebo málo.

Teoretických právd je v bojových umeniach veľa. No základnou podmienkou pre ich chápanie je správna väzba voči svojmu učiteľovi. Až cez ňu vzniknutá ľudská blízkosť rozvíja vzájomné otvorenie sa, ktoré umožňuje plodné učenie. Egocentrickí ľudia nenájdu prístup ku obsahu cesty, pretože im chýba dôvera. Ich myslenie neustále krúži okolo ich malého Ja a nemôže sa rozpustiť v procese skúseností, ktorý umožňuje pokrok.

Médiom väčšiny majstrov je umenie. Najlepšie sa hodí na ukázanie cesty žiakovi do jeho najhlbšieho vnútra. No žiadne umenie nežije iba cez formu. Je závislé od vnútorného cítenia – od komunikácie s najvnútornejším jadrom človeka, ktoré je základom každej viditeľnej formy.

Preto je cvičenie Karate ako životnej cesty úzko spojené s umením. Cesta k umeniu je zároveň cestou k ideálu. Vzniká pripustením vnútorného pociťovania, a čím viac toto pociťovanie získava priestor, tým viac uvoľňuje vnútornú bytosť človeka.

Každý ozajstný učiteľ používa svoje umenie ako cestu k ideálu. Žiaden ozajstný majster nedovolí kopírovanie nepochopených pohybových foriem, ktoré žiak tréningom zdokonaľuje aby opäť slúžili pre jeho Ego. On učí cestu k ideálu a nie formu ako prostriedok pre **Ja**.

Tam kde sa duch usiluje dostať na svetlo sveta a žiak spoznáva zmysel života, tam považuje majster tréning foriem za úspešný. Tam kde chýba cesta za ideálom, tam ju kladie ako podmienku.

„Perfekcia formy bez ideálu je zradou cesty.“

Schopnosť ísť za ideálom je tá sila, ktorá odlišuje ozaj veľkých od tých, ktorí sa na veľkých iba hrajú.

Majster síce učí techniku, ale cestu učí predovšetkým cez svoju prítomnosť, a prebieha to na jemnej úrovni bytia. To rozhodujúce, čo prejde na žiaka pri formálnom tréningu vychádza zo samotnej prítomnosti majstra. Niečo z neho vyžaruje, a to je to, a nie technika, čo drží pravého žiaka na ceste a núti ho k ďalšiemu rozvoju a nakoniec mu dovolí urobiť rozhodujúci krok. No osobnosť majstra nie je pre žiaka vždy príjemná a bez rozporu. Mnohí žiaci bojujú o status, právo alebo nárok. No majster často zredukuje všetko, čo vychádza z **Ja** na púhe nič a prináša žiaka na križovatku medzi formou a cestou. Tým v žiakovi vzniká vnútorný boj, ktorý môže byť rozhodnutý v prospech cesty, ak je vyžarovanie majstra silnejšie ako fascinácia formou.

Po každom opätovnom rozhodnutí sa pre cestu cíti sa ozajstný žiak na krátku dobu lepšie, akoby opadla ťažoba z jeho pliec. Na okamžik oslobodený od boja o prestíž a imidž cíti vo svojom vnútri novú silu, ktorá je silnejšia ako jeho **Ja**. No nič nemôže neználemu zabrániť opäť skončiť v tej istej slepej uličke. A vždy znova zasahuje učiteľ, vezme ho späť, odstaviť to čo pochádza zo žiakovho Ja, a poukáže na cestu. Toto sa opakuje dlhý čas, až kým sa žiak naučí dôverovať sile v sebe, ktorá mu raz umožní stať sa slobodnou osobnosťou.

Len pravý žiak spoznáva v učiteľovom ničení egoizmu večné svetlo. Toto živí jeho silu, posilňuje nádej a dáva odvalu. No toto svetlo sa zároveň stáva zničujúcim ohňom tam, kde stretá malé **Ja**. Cesta vyžaduje od žiaka pripravenosť bojovať sám so sebou a nedá sa nájsť v zatvrdnutom stave jeho Ja. Pre žiaka zachyteného do toho svojho **Ja** je prítomnosť majstra ohrozujúca voči jeho vlastným ambíciám, a zároveň mätúca majstrovým správaním, ktoré nemôže žiak zo svojho pohľadu pochopiť. Správny žiak vidí v majstrovi nádej a cieľ, vyhladáva jeho prítomnosť napriek všetkým prekvapeniam, ktoré pri ňom môže zažiť.

„Učiteľ chce človeka ukrytého v žiakovi a nie jeho masku.“

Žiakova cesta ku sebe nie je bez prekážok. Často musí majster rozbiť celé schéma myslenia, aby vytvoril priestor pre rast žiakovej individuality. Žiak cíti majstrovstvo učiteľa, no nedokáže ho zachytiť. Pokúša sa rozlúsknuť majstrovo tajomstvo a zažiť ho sám na sebe, no trvá dlho, kým sa naučí nasmerovať svoje hľadanie tam, kde sa toto dá nájsť. To čo vidí v majstrovi musí hľadať vo svojom vnútri.

V Japonsku sa rozpráva príbeh o starej žene, ktorá v dome stratila ihlicu do vlasov. Hľadala ju na dvore, v záhrade, no nenachádzala ju. Sused, ktorý si toho všimol, jej ponúkol pomoc. Keď sa jej spýtal, prečo hľadá v záhrade, keď ju stratila v dome, dostal nasledovnú odpoveď:

V dome je tma, tak hľadám ihlu tam, kde sa dá niečo vidieť.

Takisto je na tom žiak. Roky sa zbytočne pokúša napodobňovať majstra tým, že kopíruje to, čo robí jeho učiteľ. No týmto spôsobom sa míňa s originálom. S pohľadom na príklad učiteľa musí hľadať sám v sebe a nechať rásť to, čo tam nachádza. Majster je v jeho vnútri, a len tam sa oplatí hľadať.

Keď žiak dosiahol určitú technickú zručnosť, majster sa so svojou pomocou postupne sťahuje do úzadia. V tomto je rozhodujúci faktor v pokroku na ceste. Žiak musí začať s vlastným utváraním svojej osobnosti, a tým preberať na seba ďalšiu zodpovednosť. Učiteľ vedome privádza žiaka do takejto situácie, aby sa žiak sám naučil udržiavať rovnováhu medzi dávaním a prijímaním a niesť následky za každý svoj čin. Nachádza sa tu však veľké nebezpečenstvo úteku pred seba zodpovednosťou, ktorú mnohí ľudia nechcú alebo nevedia niesť.

Základný predpoklad pre vzťah učiteľ - žiak vytvára žiak správnym správaním sa. Pretože dávno predtým, ako k takémuto vzťahu príde, skúša učiteľ žiaka ohľadom jeho vnútorného potenciálu. Volá ho, necháva ho reagovať, sleduje jeho postoje, myšlienky, sebadisciplínu a pocity. Individuálny vzťah voči majstrovi musí žiak dlhodobo budovať. Len vtedy ho prijme učiteľ. Mimo tohto vzťahu existujú len pravidlá v *Dojo*. Tam neexistujú žiadne individuálne ponaučenia. Tieto majú svoj základ vo vzájomnej dôvere, vzájomnom otvorení sa. Stoja mimo všetkého, čo si žiak pod bežným učením predstavuje. Často to vyzerá, akoby majstra vôbec nezaujímalo, či je jeho správanie z pedagogického hľadiska odôvodniteľné, alebo z racionálneho hľadiska podložiteľné. Individuálne vedenie nechce nič „vyjasňovať“, ale zviditeľniť niečo, čo leží za ráciom, a tým je pre žiaka skryté. Prostriedky – to čo vidí žiak a posudzuje rozumom – to majstra nezaujímá. Jeho vedenie pochádza z inej skutočnosti, do ktorej rozum nenachádza žiaden prístup.

To čo vytvára učiteľova prítomnosť sa nedeje cez jeho vedomosti alebo zručnosti, ale cez príklad, ktorý ukazuje svojím postojom.

Na tomto sa zakladajú vlastnosti každého dojo, ktoré priťahuje len takých ľudí, ktorí sa tam svojím vnútorným postojom hodia. Dojo, v ktorom vládne duch Budó, odrádza povrchných ľudí. Takisto sa žiak cesty bude cítiť nepríjemne v Dojo s Ramboetikou.

MAKOTO

správne vnútorné držanie

Správne vnútorné držanie žiaka Karate je veľmi dôležité. Vyžaduje od neho neustálu pozornosť voči sebe samému. No pretože väčšina ľudí nie je pripravená kontrolovať svoj základný vnútorný postoj, preto je v bojových umeniach tak málo pokročilých žiakov. Mnohí žiaci sa snažia dosiahnuť len účinok techniky namiesto správneho vnútorného držania. Toto nezamedziteľne vedie ku konfliktu medzi majstrom a žiakom, **pretože tento odmieta hoci aj správnu odpoveď, keď táto vychádza z nesprávneho vnútorného držania.**

Správny vnútorný postoj vychádza zo schopnosti sledovať ideál, z pripravenosti ku sebaobetovaniu, nie zo želania mať úspech. Úspech chce mať každý, no sebaobet' prináša málokto (voľný čas, námaha, odriekanie svetských pôžitkov – alkohol, fajčenie). Majster bojového umenia nie je ochotný učiť žiadnu účinnú techniku bez prítomného vnútorného držania, pretože vie, že vojna nie je ospravedlnená tým, že ju vyhráme. Keď bude chcieť žiak iba tento úspech, nebude chápať cestu karate.

Ko Shin Gaku – drž svojho ducha otvoreného voči umeniu. Je to úlohou žiaka byť neustále pripravený na cestu a vytvoriť v sebe správne predpoklady, ktoré ho uschopňujú učiť sa. Hoci sa to zdá byť také samozrejmé, človek má stále tendenciu všetko vedieť vopred. Potom chcú často žiaci sami rozhodovať, čo je v Karate dôležité, a čo nie. To, čo ešte nepochopili si nevšímajú alebo odmietajú, a často musia robiť veľké obchádzky, aby videli, že dôvera vo veľkú skúsenosť učiteľa je nenahraditeľná.

V ozajstnom učení cesty nikdy nemá určovať mienku žiaka to, čo sa deje okolo neho, ale skúsenostný náskok učiteľa, ku ktorému sa žiak svojím vnútorným držaním priznáva. Správne a nesprávne v učení cesty nepodlieha dokazovacej povinnosti, neexistuje tu žiaden boj názorov medzi učiteľom a žiakom, a tiež žiadne demokratické odhlasovanie o zákonitostiach cvičenia. Tam, kde toto žiaci vyžadujú, sťahuje sa ozajstný učiteľ so úzadia. Kde chýba vnútorné držanie, nie je žiadna životná cesta.

Učiť sa v Dojo znamená prijať duchu cesty zodpovedajúcu výzvu na boj proti sebe samému, a pod dohľadom majstra sa snažiť získavať majstrovstvo. No pokiaľ toto majstrovstvo nie je potvrdené majstrom samotným, zhodí prerušenie učebného procesu, jedno na akom stupni, žiaka späť na začiatok. V ceste karate nie sú žiadne hierarchie pokroku pod majstrovským stupňom. Ide o pochopenie cesty, a toto sa nedá dosiahnuť v etapách. Majstrovstvo začína tam, kde je dosiahnutý vhl'ad cesty. Až potom sa dá samostatne budovať.

Vhľad cesty sa nedá dosiahnuť bežnými učebnými metódami. Tento proces sa od základu líši od akéhokoľvek chápania učenia, pri ktorom sa žiak učí získavať znalosti a zručnosti. Pokrok na ceste nepochádza z učenia samotného, ale z ľudskej blízkosti majstra. A táto blízkosť závisí od vnútorného držania žiaka. Ak toto vnútorné držanie zanedbáva, neexistuje žiaden vzťah učiteľ – žiak. Preto pozostáva učenie cesty z neustáleho ošetrovania správneho držania, vďaka ktorému je umožnený prístup ku vyššej skúsenosti.

Často žiaci túto cestu nespoznávajú a zotrývajú v nesprávnych duševných postojoch. Tieto označujú ich hranice, a existuje pre nich množstvo dôvodov, prečo tieto nemožno prekročiť. No v skutočnosti je to neprekonateľná Jang, ktorá delí človeka od cesty. Keď stojí pred touto prekážkou, je mu jednoduchšie vysvetľovať, že cesta nie je správna, ako kriticky pozorovať svoj vlastný postoj. **Pre každé zlyhanie existujú vysvetlenia, dôvody, ale to na samotnom zlyhaní nič nemení.** Vlastnou pravdou ostáva zlyhanie na vnútornej úrovni. Keď ku tomuto príde, končí každá cesta, a keď je začatá aj nová cesta, táto hranica sa tu objaví znovu. Týmto spôsobom nemôže rásť nikto. Musíme vojsť do seba, pretože pravým problémom sme my sami. Musíme sa naučiť, čo to znamená pravé učenie.

Created for Feng Shui International by Sifu Peter Filo